

Ludvík Svoboda: Posudek na disertační práci Ladislava Hejdánka „Pojetí pravdy a některé jeho ontologické předpoklady“ [1952]

Kandidát je žákem profesora Kozáka, z jeho semináře vyšel. Odtud i celý ráz práce a jejího zpracování, včetně terminologie. Jenže místy se kandidátovi stal tento způsob podání až samoučelným, a tu dospěl k napsání míst, jež zrovna nejsou srozumitelná. Tak celé úvodní partii téměř vůbec nelze rozumět. Domnívám se dále, že autor také hodně filosofuje ze slov, jako vůbec jeho postup je starý postup filosofování, jímž je silně zatížen, takže realita je mu jakoby něco druhotného. Mohlo by se říci, že autor nedovede myslit dialekticky, ač snad o to usiluje. Ale nic platné: fakt je, že od sebe odtrhuje věci, jež k sobě těsně patří, čímž se dostává k duchaplnému řešení různých pseudoprotblémů. (Na př. tam, kde mluví o ontickém a psychickém subjektu.) Řešení základních filosofických otázek – a ty jsou vlastním předmětem práce – v této disertaci probíhá čistě abstraktně. Autor si vždy předem stanoví určité pojmy a axiomy, aby pak na základě nich čistě pojmově, logicky spekuloval. Často právě ony předem dané these jsou *próton pseudos*, z něhož pak jsou deduktivně vyvozovány další soudy a závěry. Někdy se autorovi i stává, že takto logicky bezvadným postupem odeskamotuje rozpory, jež by měl řešit vycházením z konkrétní objektivní skutečnosti. Snad jsou někdy jeho úvahy dobré pro analýsu zkoumaného předmětu. Ale vcelku je nelze akceptovat. Není přece možné při řeči o zachování pohybu argumentovat jen logicky a nevycházet z fakt. – Zvláštní je autorův poměr k marxistické filosofii. Myslím, že je poctivý. Autor, jenž je tolik zatížen vlivem starých filosofí, se upřímně snaží, aby zjistil, co může z marxismu přijmout. Domnívám se však, že v těchto jeho snahách mu brání právě onen shora uvedený způsob myšlení. Autorovi chybí bezprostřední, řekl bych přírodovědecký přístup k věcem. Je přímo kuriosní, jak se vyrovnává s některými posledními vymoženostmi vědy, jež se snažil prostudovat. Jemu jsou dobré buď jako předmět filosofování, nebo jako potvrzení vlastních předem daných tvrzení. Tak je tomu i s tvrzeními, jež bere z klasiků marxismu-leninismu. Musím konstatovat, že vyrovnávání s marxismem je pro autora věc velmi bolestná. Rád by, ale dobře nemůže. Přesto jeho úsilí s hlediska pedagogického hodnotím kladně. Nemohu popřít, že místy dochází i k pozitivním výsledkům, že jeho námitky jsou místy i podnětné, a to k tomu, abychom se zpřesnili <ve> vlastní argumentaci. Nemohu také pominout fakt, že autor svou problematiku hluboce promýšlí, že je mimořádně sčtělý a že projevuje důkladnou znalost dějin filosofie v partiích, jež promyslel. Cenné jsou na př. jeho úvahy o antické filosofii. – Jak patrně, jsem při

hodnocení práce ve značných rozpacích. Na jedné straně vidím neplodnost jejích úvah, na druhé straně pracnost a svědomitost člověka, jenž se prodírá těžce k pravdě. Chci mu dát úvěr, i přijímám jeho práci za práci disertační.

V Praze 6. října 1952

Prof. Dr. Ludvík Svoboda